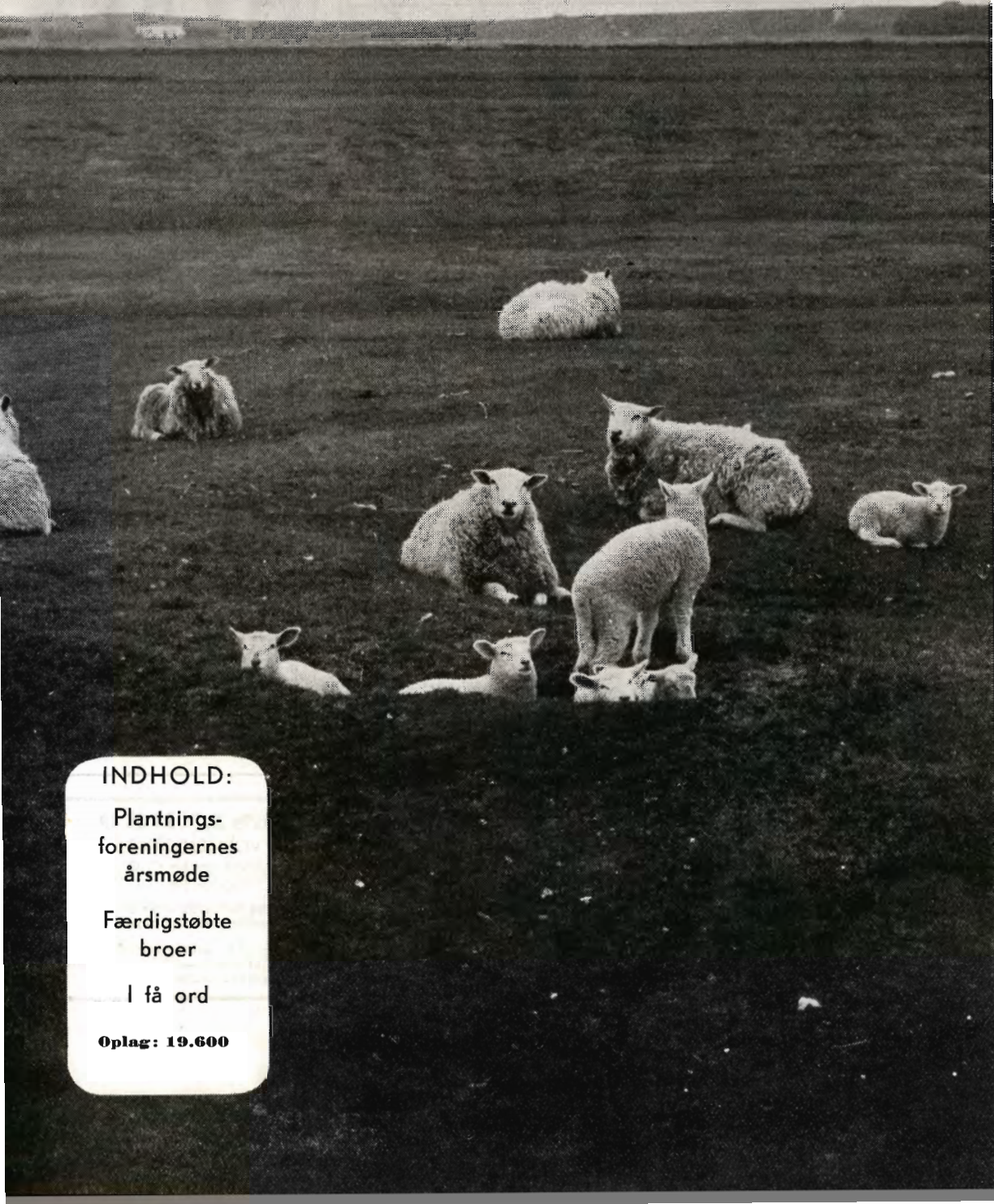


HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 7 – 78. årg.

10. juni 1957



INDHOLD:

Plantnings-
foreningernes
årsmøde

Færdigstøbte
broer

I få ord

Oplag: 19.600

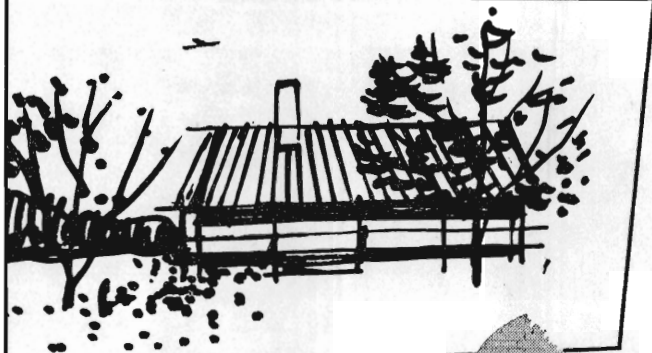
ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekød«) omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

EMPEXO

- vandafvisende murtfarve



EMPEXO
MURFARVE

- den populære forsteningfarve fremstillet på basis af
HVID PORTLAND-CEMENT

Den ideelle overfladebehandling
til bygværker af enhver art.

Fås i 8 smukke farver og hvid.

Anvendes på

murværk, puds, beton m. m.



FORHANDLERE OVER HELE LANDET

STRYG elektrisk...



Viborg Andels-
Svineslagteri
vore udsalg bring. i erindring
Tlf. 137 og 779

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKEFORSIKRING

Telefon Minerva 360
Gensidigt selskab

*

Ansvarsforsikring



Vester Farimagsgade 19
København V.

*

Automobilforsikring

CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

Aktieselskabet

GYRO

Skive Jernstøberi
og Maskinfabrik



**Betonklinker
Isoleringsplader**

A/S FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK

TELF. HERBORG 12

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. Δ alle gangbare dimen-
sioner fra 10-60 cm såvel med
som uden muffe



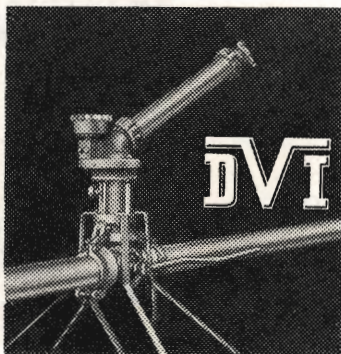
FORLANG
„ODIN“
ØL
 FINESTE KVALITETER

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer

Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3



VANDINGSANLÆG

med Kanoner eller Sprinklers



DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj, Fredericia

Tlf. Erritsø 125

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg cementstøberi,

Hurtig levering

Telefon 21

Reel betjening

Randers

**MØRTELVÆRK OG
 BETONRØRSFABRIK**

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers

Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer føres

Største lager

Bedste kvaliteter

Forlang tilbud

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros
 Bogtrykkeri
 Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33
 Tlf. Viborg 802—803

Philipsen & Hall [^]/_s

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
 Elektriske anlæg
 Vandværksanlæg
 Telefon 173 og 174

ENGSKO

**I GANG KVIERNSTEN
 OVERALT...**

Letgående og stærke kvalitets-sten
 MØLLESTENSFABRIKEN „ENGSKO“
 Strømmen - Randers - Telf. 651

**Vestjysk
 Trælasthandel**

Varde

Betonvarefabrik

H. Kunøe og Aage Pedersen

Varde . Tlf. 819 - 820

Landbrugsrør

(drænrør)

efter Ingf. normer

FORLANG TILBUD

**Røde
 DRÆNRØR**

fra 2"-12" haves
 altid på lager
 Forlang tilbud

»Sofienlund«
 TEGLVÆRK

Telefon 10 Ulstrup

**Hulkjærhus
 Planteskole**

RØDKJÆRSBRO
 Telefon Ans 25

Planter til skove,
 læhegn og haver

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.



Entreprenørmateriel af enhver art....

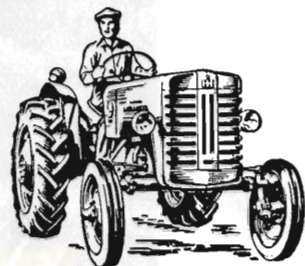
Lokomotiver, tipvogne, spormateriel,
gravemaskiner, kraner, dieseldumpers,
pumper etc.

SOPHUS BERENDSEN A/s

»Ørstedhus«, København V.
Tlf. C. 8500 . Tlgr. Berendsen



FARMALL B-250



vægtoverføring
universal ophæng

Aftal demonstration med:

INTERNATIONAL HARVESTER

KØBENHAVN - HORSENS

Su *9200

Telf. *2 53 99

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

△ MÆRKEDE RØR

imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

Stenvad

CEMENTSTØBERI

Telf. 6 Stenvad
Arnold Westmark

Alle △ mærkede rør føres

Altid leveringsdygtig

Holstebro

betonvarefabrik

v. Anton Madsen

Holstebro . Tlf. 3

Alt i Betonvarer
indentor

Dansk Ingeniørforenings
Normer

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—13

Aftenekspedition:

Fredag: Kl. 19—20

Filialer:

Karup

Flyvestation Karup

Mammen



RATIN, København K. Tlf. G. 3662 - 14.362

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

ØLGOD

Telefon 59

AERCLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 7

10. juni 1957

78. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktionsudv.: Afdelingsl., skovrider B. Steenstrup (formand), forstand. N. C. Nielsen og overingeniør N. Venov. Redaktør: H. S k o d s h ø j. Carlo Mortensens Bogtr., Viborg

Indhold: Læplantningsarbejdet i 1956. — Færdigstøbte broer. — Plantningsforeningernes årsmøde. — I få ord.

Forsiden: Et kig ud over de lave arealer i nærheden af Bromølle i Thisted amt. Hedeselskabet er ved at udarbejde projekt for afvanding af disse store arealer.

Læplantningsarbejdet i 1956

På plantningsforeningernes årsmøde i Vejle den 31. maj afgav afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup følgende faglige beretning:

Det forløbne år har været særdeles tilfredsstillende for læplantningsarbejdet her i landet. Der har været øget aktivitet, både i de gamle plantningsforeninger og i arbejdet i læplantningslaugene. Læplantningsproblemet er taget op til fornyet debat i landbrugets hovedorganisationer, af landbrugets forsøgsstationer og af mange flere, tildels på grundlag af de senere års forskningsresultater, og den megen tale, der i al almindelighed har været om sagen, har på forskellig måde ført til glædelige fremskridt.

Vi har som i de nærmest foregående år fået lov til at bruge 680.000 kr. til nedsættelse af planteprisen, medens det faktiske forbrug har været 842.300 kr.
20.000 » som ekstraordinært tilskud til Sønderjylland 20.600 »
30.000 » til jordarbejde i forbindelse med læplantninger 30.000 »
45.000 » til dækning af Hedeselskabets udgifter i forbindelse med administration af bevillingen . . 45.000 »

775.000 kr. ialt. Faktisk forbrug 938.200 kr.
Og hertil kommer ekstraordinært
50.000 » til arbejdsløshedsøerne 54.500 »

825.0000 kr. Faktisk forbrug 992.700 kr.

Vi har med andre ord brugt for mange penge.

Hvad er så årsagen. Jo, for det første synes interessen at være tilstede; trods svigtende konjunkturer for landbruget synes jordbrugsfolk at være klar over, at her går det ikke an at spare for meget. — En mild vinter har gjort det muligt at forberede jordarbejdet på en tid, da den fornødne arbejdskraft kunne afses dertil. Det er forøvrigt en gammel erfaring, at en mild vinter følges af øget læplantningsaktivitet. Deril kommer så det meget væsentlige, at der overalt i det forløbne år er lagt vægt på at få arbejdet sat i gang alene af hensyn til beskæftigelsessituationen.

En oversigt viser, at der gennem plantningsforeningerne er uddelt 5,1 mill. nåletræer og 2,1 mill. løvtræer til 9661 modtagere og gennem læplantningslaugene 8,0 mill. nåletræer og 1,4 mill. løvtræer til 4102 modtagere, ialt 13,1 mill. nåletræer og 3,5 mill. løvtræer til 13.763 modtagere.

| | |
|-------------------------------------------------------------|---------------|
| Disse planter, ialt 16,6 mill., har kostet | 1.739.000 kr. |
| Statstilskudet har andraget til nedsættelse af planteprisen | 805.200 » |
| Til særlige formål | 37.100 » |
| Ekstraordinært til Sønderjylland | 20.600 » |
| Til jordarbejde med henviste arbejdere | 84.800 » |

I 1956 er der pr. modtager gennemsnitligt udleveret 1200 planter til en samlet pris af 126 kr. med et tilskud på 58 kr. Til sammenligning kan oplyses, at der for 50 år siden i 1906 pr. modtager blev udleveret 1000 planter til en pris af 9 kr. I år har planterne gennemsnitligt kostet 105 kr. pr. 1000 stk. I 1906 kostede de 9 kr. 1000 stk.

Det har overrasket mig glædeligt, at plantningsforeningerne, samtidig med at arbejdet i større og større udstrækning, tildels efter plantningsforeningernes tilskyndelse, koncentrerer i de mange nye læplantningslaug, har formået at sætte planteudleveringen i vejret.

Det drejer sig som allerede nævnt om beløb på gennemsnitligt 50—60 kr. pr. modtager. For et stort flertal af plantemodtagerne er det imidlertid beløb af størrelsesordenen 5—20 kr.

I det forløbne år har dagspressen flere gange taget tilskudsspørgsmålet under behandling og er kommet til det resultat, at et tilskud af størrelsesordenen 5—20 kr. måtte medføre alt for urimelige administrationsomkostninger, uden at det var nogen følelig hjælp for den enkelte. Man har antydnet, at det var et grelt tilfælde af tilskudsmentalitet, der bevirkede, at den bestående bevillingsordning blev fastholdt.

For mig er der ingen tvivl om, at tilskudet har haft stor betydning. Jeg tror også fortsat, det vil være god politik at støtte læplantningsarbejdet fra det offentliges side. Dr. Martin Jensens undersø-

gelse af den landskabelige lævirkning synes at fastslå, at den enkeltes plantning først og fremmest er et vigtigt led i helheden, d. v. s. at læplantning er en samfundsopgave.

Men eet må vi i alt fald gøre os klart. Hvis vi ønsker støtte fra den offentlige kasse, som jo faktisk for tiden er tom og derfor i alles interesse må forvaltes med den yderste fornuft, så må vi også kunne godtgøre, at vi arbejder fornuftigt, forsvarligt og i nøje overensstemmelse med det, man ved om lævirkning, og vi må forsøge ved supplerende undersøgelser og forsøg at skaffe så solide oplysninger om det gode læsystems natur og opbygning, om den rent økonomiske betydning for planteavlen (landbruget og havebruget), for husdyrbruget og for landbrugets bygninger m. v., at vi kan overbevise ikke alene os selv, men også vore hidtil særdeles venligtsindede bevillingsmyndigheder om, at de beløb, vi modtager, bliver anvendt på en for et landøkonomisk synspunkt forsvarlig måde.

Når vi ser på læplantningsarbejdet, så må vi vist gøre os klart, at det er de sammenhængende plantninger, der for alvor betyder noget. Hvis man sætter det på spidsen, vil man sige, at der indirekte ikke opnås meget ved at plante for sig selv; og det er de mange, der eventuelt har plantet vest for en ejendom, der giver denne mulighed for et større høstudbytte. Hver enkelt er et led i helheden, men isoleret kan han kun udrette lidt; det er måske lidt overdrevet, men der er megen sandhed i det, og tænk, hvilke forpligtelser, det indebærer for den enkelte, og hvilken tilskyndelse for det offentlige til at støtte arbejdet.

Jeg mener, at det førte til en heldig udvikling, at der i sin tid blev gået i gang med de kollektive læplantningsarbejder på beskæftigelsesmæssig basis. Denne særlige form for plantning er stadig øget i omfang, og stigningen fortsætter, tildels naturligvis som følge af behovet for beskæftigelse, men hverken plantningsbehovet eller beskæftigelsesbehovet ville blive tilfredsstillet, uden at der lokalt blev agiteret for tilslutning til arbejdet.

Det er ikke tomme ord, når jeg siger, at uden de gamle plantningsforeningers interesserede medvirken i det arbejde og det fremstød, som en overgang blev betragtet som en ubehagelig konkurrent til foreningernes traditionsbundne funktioner, har været og fortsat er en vigtig betingelse for arbejdets forsvarlige fortsættelse.

Vi er nu i fuld gang med arbejdet i det nye år, og der kan måske være grund til at sige et par ord om de bevillinger, vi nu arbejder med .

Som vi alle ved, har den økonomiske situation her i landet i høj grad opfordret til største sparsommelighed, og statens bevillinger er blevet gået kritisk igennem i den hensigt at spare, hvor spares kan.

Også bevillingen til læplantningsarbejdet har været i søgelyset, og der er sket det i og for sig beklagelige, at den siden genforeningen givne bevilling til arbejdet i Sønderjylland er faldet bort. Jeg vil gerne pointere, at dette er et resultat af den almindelige og set fra et skatteborgersynspunkt forståelige sparebestræbelse, som finansudvalget har udvist.

Jeg tror, vi må erkende, at vi er sluppet billigt. Andre statsbevillinger har været ude for langt stærkere beskæring.

Bortset fra de 20.000 kr. er bevillingen for det indeværende år fornyet uforandret, men da plantebevillingerne har vist sig at være store, og da det har været nødvendigt på et tidligt tidspunkt at fastsætte tilskudsprocenten (den skulle faktisk have været sat ned), vil det sikkert vise sig umuligt at få bevillingen til at slå til.

Hvad der sker under den nye regering, ved vi ikke, men vi må i alt fald mere end nogensinde føle os forpligtet til at anvende de midler, der stilles til vores rådighed, med den allerstørste omhu. På den anden side må vi uanset bevillingens størrelse med uformindsket styrke forfølge vores mål. Vi har den 3. og 4. maj oplevet

en højst ubehagelig jordfygning

med alvorlige skader på afgrøderne, ja, vi har vel ikke siden 1938 oplevet så voldsom en fygning. Jeg har ingen oversigt over, hvor alvorlige skaderne har været denne gang, men det er vist en almindelig opfattelse, at det ikke er gået så galt, som man kunne frygte.

Jeg kørte personligt gennem dele af det vestlige Jylland i de dage, da det var galt, og det var tydeligt, at jordfygningens voldsomhed var mindst der, hvor læplantningsnettet var tættest. Den ubehagelige jordtransport og piskning af spæde afgrøder kan sikkert helt undgås, hvis læplantningsarbejdet overalt bliver rationelt gennemført, og det må trods alt, mener jeg, veje en del til, når bevillingsmyndighederne skal tage stilling til spørgsmålet om bevillinger til formålet.

Det er glædeligt at se, at der ofte fra privat side ydes en ganske anselig økonomisk støtte til læplantningsarbejdet. Mange plantningsforeninger modtager årligt større eller mindre beløb af legatmidler fra banker og sparekasser, fra de respektive kommuner og amter og fra privat side.

Gennem årene har Hedeselskabet fået overdraget administrationen af en lang række legater, der er oprettet med henblik på at øge interessen for læplantning.

Fra de senere år kan nævnes fhv. boghandler N i e l s E b b e s e n B e n d i x' legat på 1000 kr., som uddeles til husmænd på den jyske hede til læ- eller haveplantning, proprietær F. H a r t z' legat på

5000 kr., som efter indstilling af Salling og Fjends herreds plantningsforening skal anvendes til støtte for kollektive læplantninger i Salling.

I Thisted amt, hvor de klimatiske forhold og specielt vindforholdene er særlig hårde, er betydelige, kollektive læplantningsarbejder gennemført i de senere år. Arbejdet har nydt betydelig støtte fra forskellig side, og der kan være særlig grund til at fremhæve dyrlæge L. Toft, Dragsbæk, i denne forbindelse. Dyrlægen har i al almindelighed meddelt landsdelens læplantningslaug, at han ville afholde den del af udgiften ved læplantningsarbejdernes gennemførelse, som normalt påhviler lodsejerne. Hvad dette har betydet, er vanskeligt at vurdere, men det er i alt fald givet, at dyrlæge Tofts storslåede tilsagn har medført, at der næsten overalt i Thy er 100 % tilslutning til de nyoprettede læplantningslaug, og hvad det i det lange løb vil komme til at betyde for den forblæste landsdels jordbrug, er meget svært at sige.

Et nyt legat i Thisted amt

I foråret 1957 har læplantningsarbejdet i Thy modtaget yderligere en værdifuld opmuntring og hjælp, idet landbrugskandidat og landinspektør N. Smed Søndergaard, Thisted, til fordel for Thy have- og plantningsforening har stiftet et legat med en kapital på 40.000 kr. til fremme af egnens læplantning efter plantningsforeningernes nærmere skøn. Jeg synes også, jeg må nævne, at også Handels- og Landbrugsbanken i Thisted i de senere år har bidraget med meget betydelige beløb til lokale plantningsarbejders løsning.

Når jeg har nævnt den medgang, arbejdet i Thisted amt har haft i form af hjælp fra private, synes jeg, jeg må have lov til her at fremhæve det arbejde, som skovrider C. F. Jensen har gjort i den pågældende egn. Der er ingen tvivl om, at det er hans levende interesse for arbejdet, der har medført, at de nævnte personer og institutioner har følt sig opfordret til at støtte arbejdet.

Jeg har i de senere år adskillige gange, også her ved plantningsforeningernes årsmøde, givet udtryk for mit ønske om, at der blev etableret en bedre kontakt mellem plantningsforeningernes og landbrugets folk, specielt planteavlskonsulenterne. Jeg har haft lejlighed til at konstatere, at et sådant samarbejde kan bære frugt, og jeg har nævnt, at man f. eks. i Hjørring amt, hvor et særligt læplantningsudvalg har formidlet samarbejdet mellem de lokale plantningsforeninger og landbrugets organisationer, har opnået meget betydningsfulde resultater.

Et initiativ i Ribe amt

I det forløbne år har man andetsteds taget et tilsvarende initiativ. Lad mig nævne, at der i Ribe amt på foranledning af konsu-

lent Martin Sørensen, Esbjerg, og i intimt samarbejde med de lokale plantningsforeninger er blevet nedsat lokale plantningsudvalg — 11 ialt — hvis arbejde vil bestå i at søge fremmet gennemførelsen af store, kollektive læplantninger, som tænkes udført af Hedeselskabets læplantningsarbejder. De stedlige planteavlskonsulenter, der er udpeget som sekretærer for udvalgene, får til opgave at registrere og tilse de kollektivt oprettede læhegn og læplantninger og skal desuden fungere som læplantningskonsulenter for hver sit område. Både de lokale landbrugsorganisationer og de lokale plantningsforeningers ledelse fortjener tak for det initiativ, der er taget; der er ingen tvivl om, at det påbegyndte samarbejde vil blive til gavn for den pågældende egn.

Der har altså på forskellig måde bestået et samarbejde mellem landbrugets organisationer, Hedeselskabet og plantningsforeningerne. Det har bare ikke været intimt nok. Det har hidtil været sådan, at plantningsforeningerne har været tilbøjelig til at betragte det praktiske læplantningsarbejde som deres private opgave, og som man helst skulle undgå, at andre organisationer blandede sig i, medens landbrugets organisationer på deres side har været indstillet på, at læplantningsspørgsmålet blev løst på plantningsforeningernes og Hedeselskabets foranledning, og at det var noget, som de ikke behøvede at lade deres konsulenter beskæftige sig med. Det er helt forkert, og det er denne tingenes tilstand, vi skulle se at komme bort fra ved at få alle interesserede parter samlet i bestræbelserne for at nå det bedst mulige resultat hurtigst muligt.

Som følge af den store sandstormskatastrofe i 1938 blev der i 1940 på foranledning af landbrugsorganisationerne nedsat et læplantningsudvalg, landbo- og husmandsforeningernes læplantningsudvalg med gårdejer Røhr Lauridsen som formand og med repræsentanter for landboforeningerne, husmandsforeningerne, statens forsøgsstationer, Hedeselskabet og De samvirkende Plantningsforeninger. Udvalgets arbejde blev gennemført for de midler, der var stillet til rådighed for landbo- og husmandsforeningen efter sandstormen i 1938 med det formål at gøre en effektiv indsats for at forhindre gentagelser. Udvalget har i årenes løb udsendt en hel del propagandamateriale af forskellig art, lysbilleder, udstillingsmateriale, brochurer, films o. s. v. og har indvidere arrangeret en lang række foredragsmøder efter indbydelse af en lokal plantningsforening i forbindelse med den stedlige husmands- eller landboforening. De midler, udvalget har haft at arbejde med, er nu i hovedsagen brugt op.

(Fortsættes.)

Færdigstøbte broer

En ny brobygningsmetode er blevet almindelig ved mange af de vandløbsarbejder, som Hedeselskabet beskæftiger sig med.

Efter forslag og planer udarbejdet af kulturteknisk afdeling, Hedeselskabet, har forskellige virksomheder optaget en fabrikation af færdigstøbte elementer til mindre broer og en halv snes stykker er allerede i brug.

Denne bygningsmåde rummer adskillige fordele, navnlig med hensyn



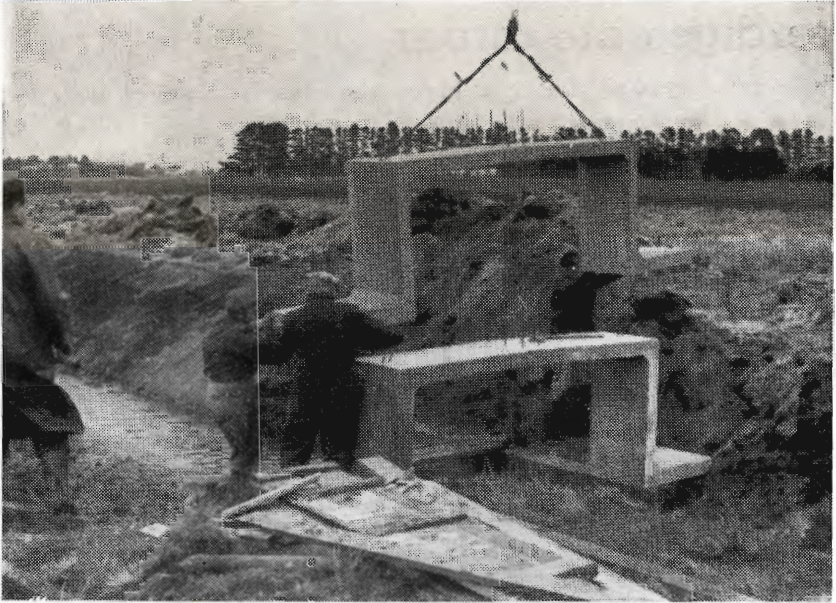
På cementstøberiet læsses de færdige elementer for at transporteres til brugsstedet.

til lettelse af arbejdet på stedet, hvor det jo tidligere krævede meget tidskrævende foranstaltninger, når broen skulle støbes på stedet. Forskallinger, blandingsarbejdet o. s. v. foretages nu på fabriken, og kun den almindelige støbning af sokler og underbygning sker ved vandløbet, hvorefter elementerne køres til stedet og sættes på plads.

»Vejle Amts Folkeblad« har besøgt et sådant broarbejde ved Smedebæk ved Ejstrupholm og fortæller meget beundrende om arbejdet:

»Hedeselskabet, der har udarbejdet projektet for afvandingen og reguleringen af Smedebæk, har æren for, at denne ny metode er taget i brug, hvorved der spares en del penge for lodsejerne, og da staten yder tilskud efter lanvindingslovens regler, betyder det tillige, at vi allesammen sparer noget, ved at man benytter den rationelle metode.

To store lastbiler kom kørende fra Skive Cementvarefabrik, og de havde broen læsset på bilerne. På godt og vel en time var broen stillet på den plads, hvor den måske skal ligge de næste 100 år.



Det andet element er ved at blive sat på plads.

Hvordan går dette til, vil man nok spørge, og svaret er: Man støber broen som elementer, der ved hjælp af en kran sættes på plads og derefter bindes sammen med en beton»hammer«, og så er broen færdig.

Det lyder let, og det er langt lettere, end hvis man skulle slæbe betonstøbeanlæg til stedet, sætte forskallinger op, køre cement og sand til stedet



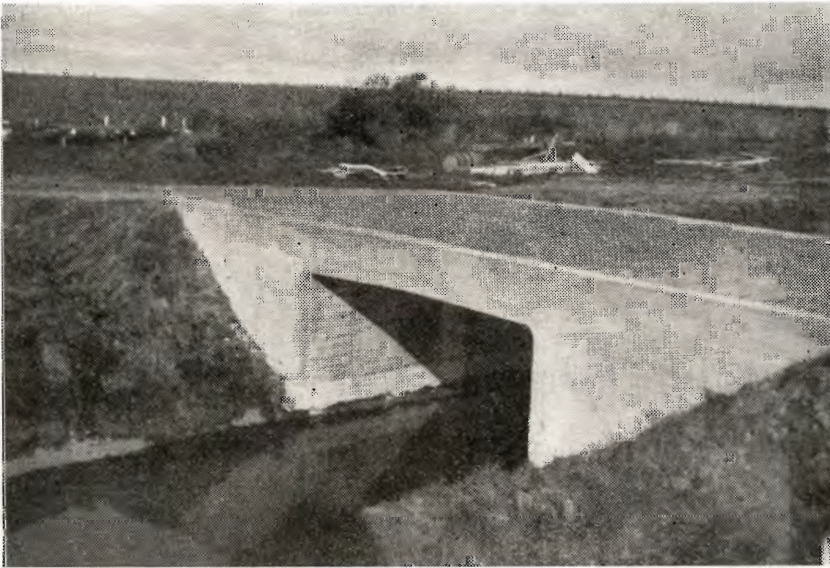
Broens elementer er næsten samlet.



Brosluget under samlingen.

og støbe. Nu laves broen på en fabrik, køres ud og sættes på plads. Men naturligvis går der adskilligt forud, og det skal der berettes om her.

Når bækken er reguleret og gravet ud i den bredde og dybde, den skal have, støber man en bæremur på hver side af bækken på det sted, hvor broen skal lægges ud. Murene, der føres 30—35 cm op over vandoverfladen, står fra hinanden med netop den afstand, som bækkens gennemløb skal have,



Den færdige bro.

i dette tilfælde et par meter, og dette er det eneste støbearbejde, der udføres på stedet, før broen er lagt.

Fra Hedeselskabet afgår en bestilling til cementvarefabriken på en bro med netop den spændvidde og i en bredde af fire meter, og så begynder fabriken at støbe broen op i elementer. De har, som det ses af billederne, nærmest omvendt U-form, og hvert element er en halv meter bred, således at der skal otte elementer til at give en bro på fire meters bredde.

De er forstærket med jernstænger i betonmassen, og de er støbt med en meget bred kam, der rager ud forned, hvorved man opnår, at broen stives betydeligt af og gøres mere bæredygtig. Når elementerne er støbt, læsses de på to lastbiler, der kan tage fire elementer hver, og så går det af sted derhen, hvor broen skal lægges ud.

Fabrikant Knud Østergaard fortæller os, at han hidtil har leveret en halv snes broer af den slags til afvandingsarbejder, som Hedeselskabet har projekteret, mest på egnen omkring Skive, og han regner med, at der ved de mange afvandinger og landvindingsarbejder, som er i gang eller vil komme i gang den kommende tid, vil blive brug for mange flere. De er betydeligt billigere, end hvis man skal bygge dem op på gammeldags måde, og de er meget hurtigere at opføre i forbindelse med afvandingsarbejdet. Hvert element vejer ca. 1100 kilo, og den nye bro vejer altså 8800 kilo, hvortil så yderligere kommer jordopfyldning og vejbelægning.

Kranen, der har udført reguleringen af bækken, får grabben monteret af, og en stålwirre med særlige kroge til at gribe i elementerne, anbringes i stedet.

Så løfter kranen elementet af vognen, fører det forsigtigt hen over bækken, hvor et par mand sørger for, at det sænkes ned på de to bæremure netop der, hvor det skal stå. Det går forbavsende hurtigt og så sikkert, at elementet placeres med centimeters nøjagtighed på den plads, hvor det skal være. Det hele tager kun minutter, og så følger det næste og det næste igen, og inden man næsten ser sig for, er det sidste element sat på plads.

I elementernes overflade er støbt stænger ind, og de skal siden bøjes og bindes sammen med andre stænger, hvorefter der støbes en beton-»hammer« hen over broen. Dermed er elementerne føjet så solidt sammen, at der næppe findes en stærkere bro noget sted. Og så er der kun tilbage at fylde jord foran og bag broen og lægge vejmateriale hen over. Så er en ny vej lagt hen over bækken.

Snildt og nemt er det, og rationalisering og mekanisering har fejret en ny triumf og på endnu et område taget det grove arbejde fra mandens skuldre. En og anden vil måske udstøde et suk over, at maskinerne tager arbejdet fra menneskene. Men det er udviklingens lov, og den kan ingen bremse.«

Plantningsforeningernes årsmøde

Stor tilslutning – Nye opgaver

Fredag den 31. maj samledes plantningsforeningernes delegerede til årsmøde på »Munkebjerg« ved Vejle. Der var meget stor tilslutning og kun få af de 74 foreninger var ikke repræsenteret.

Formanden, fhv. folketingsmand Laust Nørskov ledede

Ungskuet

I AARHUS

den 11., 12., 13. og 14. Juli 1957.

Indmeldelse af Kvæg, Heste, Svin og Faar
samt Bestilling af Plads til Maskiner og andet vedrørende
Landbrug og Husholdning m. v.
til ordinær Pris er sluttet.

Oplysninger om Skuet faas paa
Foreningen af jyske Landboforeningers Kontor,
Bispetorvet, Aarhus, Telf. 30999.

BELLAHØJ



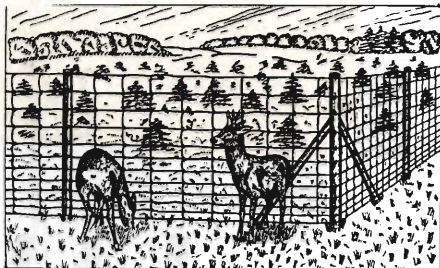
DET SJÆLLANDSKE FÆLLESDYRSKUE
20 - 21 - 22 - 23 JUNI

Mange interessante specialudstillinger: Stor, udvidet maskinudstilling — Plante-avlsudstilling — Husholdningsudstilling — Forevisningsmark og -have — Landbrugets chancer på Europa-markedet — Civilforsvarets store udstilling — Landvindingsudstilling — »Penge i banken«, bankbogen som samfundsmaskineriets akse, m. fl.

„DANSK STAALGÆRDE“



BEDSTE OG BILLIGSTE HEGN
TIL MARK, SKOV, HAVE ETC.



AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

VESTJYLLANDS MERGELFORSYNING

Andelsselskab

udnyttelse af lokale lejer
og
tilrettelægning af mergelleverancer.

Moderne grab-materiel til rådighed. - Levering af højprocentig mergel fra egne lejer.
Jordbrugskalk og pulv. kalk i fine kvaliteter fra Hillerslev Kalkværk.

Alle oplysninger og tilbud fås hos:

TRIER HØJ,
kasserer,
Vostrup.

I. M. LAURIDSEN,
næstformand,
Gørding.

JESPER JESPERSEN,
formand,
Paghsallé 2, Herning. Tlf. 793 Herning.

SILKEBORG BANK

GRUNDLAGT 1882

Aktiekapital og reserver kr. 2.760.000
Telefon 1122 (5 linier) - Rigstelefon 7

Den gamle bank med de moderne forretningsprincipper
AKTIESELSKABET

Til alle slags bygninger

DANSK

ETERNIT

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG

SALGSKONTOR:
KAMPMANNSGADE 2 . KBHVN. V
TELEFON: MINERVA *2222

Det gensidige forsikringsselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræs-
plantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for
alle 1 kr. pr. ha. Arlig præmie pr. ha 50 øre, minimum
2 kr. Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henven-
delse til FORENINGENS KONTOR I VIBORG

Telefon 1340

Plove realiseres

vendeplove, velegnet til
plantager, planteskoler.
Kr. 200,00

Hjulplove kr. 125,00

Dansk Maskinoplæg A/S
Jørgen M. Hansen
Telf. 22044 Aabenraa

A/s De forenede Teglværker

EGERNSUND - TELF. GRAASTEN 51713 og 51714
LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

mødet, og udtalte inden han gik over til beretningen mindeord om forstassistent Emil Bloch, tidligere Letagergaard, skovrider Fr. Piper, Silkeborg, fhv. formand for Han Herredernes plantningsforening Møller Holm, Vust, Laurits Okholm, Højslev, og N. P. Ottesen, Mallehøje Østergaard.

I sin omtale af årets begivenheder nævnte formanden, at apoteker K j e m s, Løgumkloster, efter at have været formand for landets største plantningsforening, Tønder plantningsforening, siden genforeningen, nu var gået af og var blevet æresmedlem af foreningen som en lille hyldest til ham for hans lange og dygtige indsats.

Formanden gav meddelelse om forskellige ændringer i de lokale foreningers ledelser og gjorde derefter udførligt rede for landinspektør S m e d S ø n d e r g a a r d s, Thisted, store legatgave på 40.000 kr. til gavn for plantningssagen i Thy. I denne forbindelse hyldedes også skovrider C. F. J e n s e n, der netop har fejret 25-årsdagen for sin ansættelse ved Hedeselskabet i Thisted amt.

En af årets mest betydningsfulde begivenheder havde været den her i tidsskriftet tidligere omtalte reorganisering af plantningsarbejdet i Ribe amt, hvor konsulent M a r t i n S ø r e n s e n, Esbjerg, har fået nedsat et fællesudvalg for landbo- og husmandsforeningerne, konsulenterne, plantningsforeningerne og Hedeselskabet, hvis mål er at koordinere arbejdet for rejsning af læhegn, således at arbejdet sættes i system. Et sådant initiativ må hilses med den største glæde.

Efter at have omtalt de stigende plantepriser og vanskelighederne ved at få gennemført en aftale med planteskolerne, rettede formanden en tak til de bevilgende myndigheder, til Hedeselskabet, til konsulenterne og de landøkonomiske foreninger og leverandørerne m. fl. for hjælp og støtte, gjorde rede for nedsættelsen af Landsudvalget for Læplantning, således som det har været omtalt her i bladet i nr. 6 d. å. og udtalte tillid til, at denne nyskabelse ville få en vidtrækkende betydning for fremtiden. Skovrider B. Steenstrup fortjener en tak for sin indsats for denne sag.

De voldsomme sandstorme først i maj i år var en alvorlig henstilling til landbrugerne om alrig at glemme værdien af gode læhegn eller forsømme arbejdet med dem. Citatet: »Vi har en tyran fra vesten, det er stormen, det er blæsten! Kun eet råd mod den, vi fandt: Plant!« er stadig aktuelt.

Til slut rettede formanden med sine vante, varme og stærkt følelsesbetonede ord en kraftig appel til forsamlingen om størst mulig samling i arbejdet for plantningssagen.

Den lydhøre forsamling hilste beretningen med stærkt bifald.

Den faglige beretning

blev derpå afgivet af afdelingsleder B. Steenstrup, således som den er refereret andet steds i dette blad.

Forhandlingen

blev ret kortvarig, men strejfede til gengæld mange interessante emner.

Hakon Sørensen, Hornum, advarede mod at misbruge de moderne tekniske hjælpemidler — navnlig traktorerne — til altfor stærk pulverisering af jorden. Det var farligt, navnlig i de første forårsmåneder, idet faren for jordfog dermed stærkt øgedes. — Manglen på seljerønfrø havde sat følelige spor i planteproduktionen i nogle år og dette måtte ikke gentages, så der blev for få af dette vort vigtigste læplantningstræ.

Hakon Sørensen, Laurits Vestergaard, Holstebro, Nielsen, Saltum, og flere udtalte sig om nedskæring af seljerøn, og bemærkningerne konkluderede i, at en nedskæring til passende højde over jorden i hvileperioden, altid gav sikkerhed for regeneration med nye skud.

Nogle bemærkninger fra Laurits Vestergaard, Holstebro, om at ændre årsmødet til kun at vare een dag, fremkaldte så mange protester, at der ingen tvivl var om, at de delegerede fortsat ønskede et 2 dagesmøde.

Havebrugskonsulent Olesen, Hjørring, mente, at man i Caragana (Ærtebusken) måtte kunne finde en velegnet plante til fornyelse i læhegnsrækkerne, men skovrider Steenstrup mente, at den næppe kunne klare sig, hvor der hyppigt var nattefrost.

Sekretær Th. Christensen, husmandsforeningerne, Aarhus, lykønskede med det nye Landsudvalg for Læplantning. Sekretær Skodshøj, Viborg, erindrede om de farvelsbilleder af læhegn, som Landbrugets Informationskontor havde stillet til rådighed for interesserede. Kjærgaard, Hald ved Støvring, udtalte overbevisning om tilskudets betydning og understregede, at et tilskud var særligt velkommen hos nybyggere, ligesom han i denne forbindelse slog til lyd for, at man huskede at gennemføre kollektiv læplantning samtidig med de store landvindingsarbejder, f. eks. afvandingerne langs Randers fjord. Lauritz Hansen, Rødby, forsikrede, at 2-dagesmødet var nødvendigt for at sydhavsbeboerne kunne deltage. Søren Knudsen, Galsted, anbefalede tjørn som læhegn, og endelig opfordrede Fromsejer, Skærbæk, til at bruge syren — den så man aldrig sygdom i.

Regnskabet blev forelagt og godkendt.

Den højtidelige uddeling af sølvbægre foretoges derpå. Denne plantningssagens højeste anerkendelse tildeltes i år fhv. gårdejer Kr. Kaspersen, Tømmerby, Hans Thøstrup Schmidt, Steens ved Gredstedbro, og lærer Edv. Svenningsen, Sønderup ved Aars, medens administrator Krøiers legat med 550 kr. tildeltes sognerådsformand Jørgen Jørgensen, Lørsted i Thy. Alle fire modtagere hyldedes i en smuk tale af formanden og med klapsalver fra forsamlingen.

Til bestyrelsen genvalgtes Søren Knudsen, Galsted, og som revisorer Anders Nielsen, Alderslyst, og N. Nielsen, Hald Ege.

Under eventuelt bad direktør Niels Basse deltagerne i årsmødet om at hjælpe med billedindsamlingen til musæet på Kongenshus Mindepark.

Til næste års mødested valgtes derefter Kongenshus Mindepark.

Dagen sluttede med den sædvanlige fornøjelige og festlige fællespisning, hvor taler og sang skiftede. Den følgende dag var der en overordentlig vellykket udflugt til Vejle vesteregn med afslutning på Houborg kro.

* * I få ord — *

Hedeselskabets årsmøde

afholdes som tidligere nævnt i Hjørring den 25. juni. Udflugten den 26. juni vil omfatte et besøg i fængselsvæsenets koloni på Jerup, hvor deltagerne vil få lejlighed til at se hvilke store resultater, der er nået med kultivering af rimmer og dopper, et projekt som Hedeselskabet iøvrigt i sin tid, d. v. s. for en snes år siden, var med til at planlægge.

Udflugten afsluttes med et besøg i det store plantagekompleks »Tolne skov«, der i fjor holdt 50 års jubilæum.

Hedeselskabets forretningsførere

Efter at Hedeselskabets hidtidige forretningsfører for Aabenraa distrikt, landsretssagfører O. L. W. Hammerich, Aabenraa, er afgået ved døden, er dette hverv overtaget af landsretssagfører Mandrup Andersen, Aabenraa.

Da Hedeselskabets hidtidige forretningsfører for Graasten distrikt,

bankdirektør Anker Nissen, Graasten, har ønsket at fratræde, er dette hverv overtaget af bankprokurist Gustav Christensen, Graasten.

*

Bevilget afsked



Efter ansøgning har Hedeselskabet fra 1. juli bevilget skovrider Johs. Th. Bavngaard, Gatten, afsked på grund af alder. Den 1. august runder skovrider Bavngaard 70 år.

*

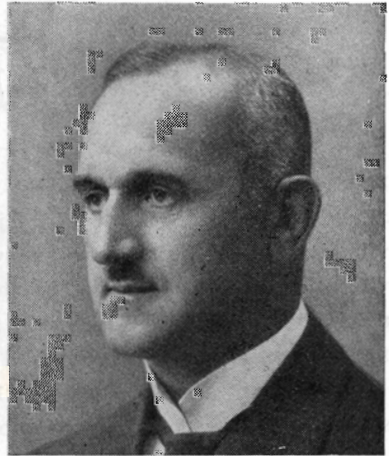
Afdelingsleder, skovrider Steenstrup har som indbudt gæst repræsenteret Hedeselskabet ved Det norske Skogselskaps årsmøde den 4. og 5. juni i Ålesund.

*

Stort legat til plantningssagen

Som omtalt i referatet fra plantningsforeningernes årsmøde har landinspektør Smed Søndergaard, Thisted, på 50-årsdagen for sin eksamen som landbrugskandidat oprettet et legat i aktier til en værdi af 40.000 kr. til fordel for hegns- og læplantningsarbejdet i Thisted amt.

Det store legat er en smuk fortsættelse og videreudbygning af den positive interesse og indsats for jordbruget og læplantningssagen, som landinspektør Smed Søndergaard altid har udvist i hele sin lange virksomhed i Thisted amt.



*

Vestjyllands Mergeforsyning, der i år fejrer 50 års jubilæum, holder årsmøde i Herning torsdag den 4. juli.



JORDBRUGSKALK

fra vore værker i

**FAXE
HOLTUG
HADSUND
SVENDSTRUP J.**

Aktieselskabet **FAXE KALKBRUD** Jordbrugskalkafdelingen

Frederiksholms Kanal 16, København K.

Telefon Central 9123, Lokal 7

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Brugte EL-motorer

alle i 1' klasses stand og med
garanti for driftsikkerhed sælges.

ELEKTRO - MOTOR

Dronning Olgasvej 37, København F.
Tlf. C. 10.648 - 11.448

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening
Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telf. 67 Ulstrup



gi'r Grøde

Faa fuldt Udbytte af
Jorden. Brug vor anerkendte
Jordbrugskalk
— det betaler sig!

GUG KALKVÆRK A/S

Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 21288.



Katalog sendes
gratis på
forlangende

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydsk Brunkul Industri
Tlf. Kølkær 28 x

Katrinebjerg Teglværk
Tlf. Højnsvig 17

Mursten - Drænrør

Drænrør

Mursten

Bauma Dæk

Roma Dæk

★

**Aktieselskabet
TEGLVÆRKERNES
SALGSCENTRAL
i
RANDERS**

Randers . Telf. 1515

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

AALBORG 
AKVAVIT.

Aarhus Privatbank

Aarhus

Stiftet 1871

København



ALLEN - TRAKO

ALLEN-TRAKO-SLAAMASKINEN

Den rigtige Maskine for Kanal-Kanter
Forlang brochure

Frimodt-Konning Eneforhandler
Trako Manufacturing Pjedsted Tlf. 60



Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

Dansk Brandforsikringsselskab

»VERMUND«

af 1904 - gensidigt selskab
Bygninger og løvsøre
Virkefelt hele landet

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus



Brostrøm^s Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV

Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål



Alle arter jordbrugskalk — SKANDINAVISK KALK & KRIDT I/S

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10850
Værket telefon Sdr. Tranders 110

Stenstrup og Odense teglværkers kontorer

Stenstrup - Telefon nr. 19

Prima drænrør



Trifolium Frø



KØBENHAVN

RANDERS

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk


v/ *C. M. Christiansen, Aarhus*

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved I. T. Birk .. Telef. Rødkjærsbro 14

FØRER KUN  MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

Forlang tilbud

Altid prima røde drænrør

**Silkeborg, Herning og omliggende
teglværkers salgskontor**

Torvet 6, Silkeborg

Telefon 1200

repræsenterende følgende værker:

A/S Lysbro Teglværk
De Forenede Teglværker,
Lysbro


Bøgild Teglværk, Lysbro
Vinderslevgaard Teglværk
Paarup Teglværk

Bjødstrup Teglværk
Gjern Teglværk
Visgaard Teglværk

Højriis Teglværk, Ikast
De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. Birk — Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14

FØRER KUN  MÆRKEDE VARER


Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

FORLANG TILBUD

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket 
Imprægnering
Brøndrør

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Teglværkernes SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 - 546

Drænrør

2"—15"

Mursten - Tagsten

A/S FRØCONTORET KOLDING

Telf. 43 . 313

FRØAVL

FRØHANDEL



Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Krogsgades Cementstøberi

v/ J. C. Halvorsen & Sønner

Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon • 2 55 99

Ny fabrik i Vejlbj

Alt i betonvarer D. S. 400

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)

Kontor i Karup og Kølvrå

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896

Telefon 94 Skive

FRØAVL . FRØHANDEL

Røde drænrør

føres altid på lager fra 2"
til 8" - Tilbud til tjeneste

A/S Gammelgaard
Teglværk

Telefon 187 - Skive

Røde drænrør

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon 22127

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Aarhus

Frøavlscentret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533

Frøavl og frøhandel

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prisliste

TELEFON KLARSKOV 9

Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

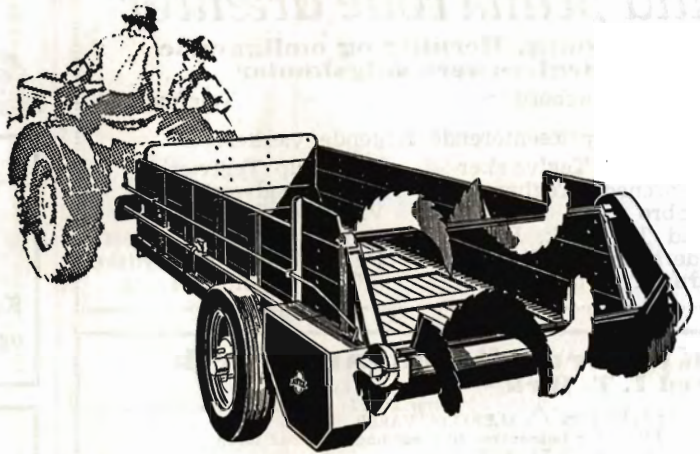
KÄHLERS Teglværk

Korsør

SOLUS betyder enestående

*Køb
en*
SOLUS

STALDGØDNINGSS PREDER



**Hvorfor er en SOLUS staldgødningsspreder enestående?
Fordi den er utrolig alsidig.**

De kan bruge den:

- til udspreddning af naturgødning,
- til udspreddning af råkalk og mergel,
- til snitning af grøntfoder til ensilering,
- til læsning af roer i jernbanevogn,
- til opsætning af roebatterier på marken,
- til hjemkørsel af hø, korn m. m.
- som tohjulet landbrugsvogn,
- som selvflæsser af roer, kartofler m. m.

De får 8 maskiner i een SOLUS staldgødningsspreder. —
Flere nye tekniske forbedringer af største betydning på de nye
1955 modeller. Læs alt om den mest alsidige maskine i dansk
landbrug i vor udførlige, illustrerede brochure, der tilsendes gratis
fra

H. SØNDERBY & Co.
TARM . MASKINFABRIK . TLF. 16 - 34 - 179

SOLUS betyder enestående